

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Руси Димитров Русев, преподавател в Катедрата по български език, литература и изкуства към Факултета по природни науки и образование при Русенския университет „Ангел Кънчев” относно материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент“ по професионално направление 2. 1. ФИЛОЛОГИЯ, научна специалност БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА (НОВА И СЪВРЕМЕННА БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА)

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, брой 98 от 28 ноември 2013 г., като кандидат участва д-р Емил Иванов Димитров от Института за литература към БАН, София.

1. Кратки биографични данни

Емил Иванов Димитров е роден на 15. 05. 1961 г. в гр. Перник. През 1985 г. той завършва висше образование в Софийския университет "Св. Климент Охридски", специалност *Философия*. От 1986 до 1989 г. е редовен аспирант към Философския факултет при Софийския университет. Една година (1993 г. - 1994 г.) специализира *Източно богословие* в Папския институт за Изтока (*Pontificio Istituto Orientale*) в Рим, Италия. През месец юли 2004 г. постъпва на работа в Института за литература към БАН в София, където работи и до днес. През 2009 г. защитава успешно дисертация на тема: *Социологически аспекти на българската литература*, въз основа на което получава от Висшата атестационна комисия към Министерския съвет на Република България образователната и научна степен "доктор". Семейен е.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът Емил Иванов Димитров участва в конкурса с:

- Хабилитационен труд - **1** брой;
- Сборници - **2** броя;
- Статии - **10** броя, от които **7** на български език, **2** на руски език и **1** на италиански език ;

3. Отражение на представените научни публикации на кандидата в литературата (известни споменавания и цитирания)

- Общо - **15**;
- От български автори - **11**;
- От чужди автори - **4**.

Емил Димитров е автор на около 250 публикации - студии, статии, преводи, библиографии, коментари, стихотворения, беседи, публицистика, пътеписи, архивни публикации и др.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Университетска дейност

Д-р Емил Димитров е изследовател с широка хуманитарна подготовка - философска, филологическа, културологическа. Характерен за него е стремежът да сподели натрупаното знание, своите схващания, научните си хипотези с колкото се може повече студенти. Той подготвя и провежда спецкурсове и курсове в Софийския университет "Св. Климент Охридски" и в Нов български университет. В първото висше училище осъществява няколко спецкурса върху творчеството на Ф. Достоевски (1990 - 1992 г.), през 2012 г. и 2013 г. чете курса "Социология на българската литература" пред студенти от специалността Българска филология, а от 2014 г. води курса "Изток-Запад" във Философския факултет. През октомври 2004 г. Емил Димитров става директор на магистърската програма "Общество и култура на съвременна Русия" в Нов български университет. През май месец 2011 г. изнася публична лекция в университета *L Orientale* (Неапол) на тема "Онтопоетиката на Достоевски".

4.2. Научна дейност

Научната дейност на д-р Емил Димитров се изразява в пет основни насоки: 1) участие с научни доклади и съобщения в национални и международни научни конференции, симпозиуми, сесии, семинари, кръгли маси; 2) публикуване на студии и статии в български и чужди специализирани издания; 3) участие в научноизследователски проекти; 4) издаване на монографични изследвания и сборници; 5) резенциране, редактиране и превод на научна литература.

Емил Димитров е ревностен и задълбочен изследовател на живота, делото и творчеството на академик Михаил Арнаудов - тук неговите открития и приноси са много ярки и значими. За първи път в българската

хуманитаристика той събра, коментира и издаде публицистиката на нашия изтъкнат учен. Приноси са изследванията на д-р Димитров и върху художествените текстове на М. Ф. Достоевски. Той предлага творчеството на писателя да се изучава от позициите на нова научна дисциплина, която определя и терминологизира като **онтопоетика**. Мотивите на Емил Димитров за въвеждането и употребата на термина, разсъжденията му върху проблема за онтопоетиката, както и извършените от него анализи са убедителни, оригинални и с подчертан евристичен характер(една съпоставката с разработките на Л. В. Карасев, който също работи в областта на "онтологическата поетика" - руският учен използва този термин - доказва истинността на нашето твърдение). Приноси са и проучванията на д-р Димитров върху творчеството и на други знаменити руски учени хуманитаристи и художници на словото - А. Лосев, С. Аверинцев, К. Балмонт и др. Значима е и работата на д-р Димитров по издирването, систематизирането и издаването на богатото документално наследство на Варненски и Преславски митрополит Симеон.

Стильът на познание и научно мислене на Емил Димитров се отличава с издирвателска страст и с обективност на използвания език при описанията на обектността на изучавания предмет - това е езикът на документа, на архива. Научните текстове на д-р Димитров са подчертано диалогични, те афористично констатираат или полемизират, съпоставят, уточняват, провокират активно отношение към изказаните твърдения и формулировки, предлагат ценни идеи и стимулират към определени научни дирения в очертаната посока.

Емил Димитров се занимава активно с организирането на разнообразни научни и културно-просветни прояви: международна научна конференция "Православното богословие и европейската метафизика"(1997, 24-28 май, Рилски манастир), кръгла маса на тема: "Европа: православието и западният свят"(1997, 2 юни, СУ), изложби-базари на руска литература (1993-1994), премиери на книги, творчески вечери. Той е организатор на хуманитарната книжарница "Достоевски" (1994-1995), на "Дни в памет на А. Лосев" (2003), както и на няколко посещения на видни чуждестранни учени в България. Д-р Димитров е основател на ИК "Славика" (1992) и на Българско общество "Ф. Достоевски" (2011). Той е автор и организатор на постоянната изложба "Митрополит Симеон - живот и дело" (Варна). Съществен е неговият принос в организацията и провеждането на Арнаудовите четения в Русенския университет "Ангел Кънчев". Емил Димитров е редовен член на *International Dostoevsky Society*, член на Международния експертен съвет на РГНФ (Москва) и на Обществото "Лосевски беседи" (Москва).

Хабилитационният труд на Емил Димитров, включен в настоящата процедура, е на тема: **Публицистиката на Михаил Арнаудов**. Той съдържа увод, две части, девет глави, заключение, приложение и библиография и е с общ обем от 276 страници. Структурата на изследването отразява концепцията на д-р Димитров за себеосъществяването на Михаил Арнаудов и като политик, създал редица публицистични текстове, чиито отличителни езиково-стилистични черти и комуникативно-прагматични особености се определят от специфичния стил на мисловноречевата дейност на бележития учен. На преден план като обект на проучване е изведен не политикът М. Арнаудов сам по себе си, а публицистът Арнаудов. Изследователят е съсредоточил вниманието си върху пулицистичните текстове на М. Арнаудов като превърната форма на неговата личност в единното ѝ гражданско и творческо проявление, в една от нейните важни, но забравени социални роли. Емил Димитров е избрал съвременен аналитичен подход, интердисциплинарен по своята същност, който му е дал възможност при разглеждането на езиково-стилистичното изграждане на наблюдаваните публицистични текстове да прави по-адекватни изводи и обобщения за социалните и психологическите свойства на дадената личност, за стила на нейното мислене, както и за конкретните ѝ прояви в когнитивен и прагматичен план.

4.3. Приноси (научни, научно-приложни)

1. За първи път в българската хуманитаристика е направен задълбочен филологически анализ от персоналистична гледна точка на стилистиката и прагматиката на публицистичните текстове на Михаил Арнаудов, издирени и систематизирани предано от самия изследовател.

2. За първи път в българското литературознание публицистиката се разглежда като важен предмет на социологията на литературата и се коментира въпросът за нейното място и значение в историята на новата българска литература.

3. В труда за първи път са проследени хронологично-смыслово политическите жестове на Михаил Арнаудов и техните вербални публицистични проекции в жанровите им разновидности. По този начин авторът е проникнал последователно и задълбочено в дълбинните смысловни пластове на индивидуалното политическо битие и е разкрил нещо сложния механизъм на общественото и политическото поведение на Арнаудов, както и особената медиативна роля на идиостила в текстопораждащия процес.

4. В хабилитационния труд за първи път е очертан ясно дългият път на Михаил Арнаудов от редови член на Национал-libералната партия до

политик с безспорен авторитет, признат и приет извън пределите на своята партия, като правилно се свързва мотивацията за конкретния партиен избор със смисловата сфера на личността на учения.

5. Направена е за първи път прецизна характеристика на политическото мислене на акад. Арнаудов, както и на факторите, които определят тези особености. Важна е констатацията на автора, че политическата мисъл на учения е неотделима от политическия акт и "жест", че тя е практически насочена към разрешаването на конкретни проблеми на актуалния политически момент. Тази констатация е въз основа на поведението на М. Арнаудов като идеолог, агитатор и обединител на НЛП, като ректор, общественик, гражданин и публицист - поведение описано много точно в неговата разноаспектна проявеност, смисловост и значимост.

6. За първи път са осъществени аналитични наблюдения върху речевото поведение на Арнаудов като функция на неговата политическа дейност. Извършен е проникновен комплексен анализ на множеството различни по жанр публицистични текстове, на тяхната стилистика и поетика, на използваните реторични и стилистични стратегии при текстопораждането, на структурата и композицията на текстовите цялости, на използваните ключови думи, стилистични фигури и тропи.

7. Направени са съпоставителни анализи между публицистичните и научните текстове на М. Арнаудов, както и сравнителни анализи между текстове на последния с текстове на други автори, в резултат на което за първи път е характеризирани идиостилът на отделна езикова личност с оглед на нейните многообразни езиково-речеви прояви в различни комуникативни сфери, функционални стилове, подстилове и жанрове.

8. Разкрит е светогледният "центризъм" на акад. Арнаудов, неговият културнационализъм и е открояна общата културологична концепция на учения, прояснена е неговата идеология. С основание Михаил Арнаудов е определен като легитимен говорител на заветите на Българското възраждане.

9. За първи път в българската хуманитаристика е направена констатацията, че общият знаменател на научното творчество на акад. Арнаудов в края на 30-те и първата половина на 40-те години е по-скоро извъннаучен, политически, че публицистика и политическа реторика се откриват дори и в скрупулوزно написаните научни трудове на М. Арнаудов, което показва, че за него хуманитаристиката е единно поле. Тази констатация е интересна и особено плодотворна за бъдещата изследователска работа върху текстовете на Арнаудов от гледна точка на когнитивната стилистика.

10. Приложени са новоиздирени от д-р Емил Димитров архивни извори - публицистични текстове на Михаил Арнаудов, писма и др. текстове.

11. Получените резултати от изследванията на Емил Димитров могат да бъдат използвани в обучението по български език и литература в средните и висшите училища както за обогатяване на учебното съдържание по езиковедските и литературоведските дисциплини, така и при подготовката на спецкурсове и магистърски програми, разработващи проблемите на лингвостилистиката и лингвоперсонологията; в обучението на докторанти; в научноизследователската работа на учени хуманитаристи.

5. Заключение:

Имайки предвид гореизложеното, ще гласувам убедено д-р Емил Иванов Димитров да бъде избран за „доцент“ по професионално направление 2.1. ФИЛОЛОГИЯ, научна специалност БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА (Нова и съвременна българска литература)

17. 03. 2014 г.

Подпис:.....
(доц. д-р Руси Русев)